

Изази неђељом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у пла-
ћеним писмима непосредно
администрацији „Гласа Цр-
ногорца“ на Цетиње, а може
се и картом упутницом на
пошту у Котор. Дошле пи-
сли се уредништву. Руко-
писи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За веће и
на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

БУДАПЕШТА, 2 дец. — У гос-
подском дому зем. сабора прочитано је
Тисино писмо којим јавља, да је Те-
сар примио отказ надвојводе Јована на
свијем титулама и чиновима, те се тај
ерихерцог брине из списка чланова
господског дома угарског сабора (први
случај у историји Тесирева дома и
Угарске).

БЕЧ, 3 дец. — „Polit. Corresp.“,
јављају из Рима, да ће румунска кра-
лица провести дио зиме у Италији, по
прилици у Напуљу или Соренту.

ПARIЗ, 3 дец. — Камара рас-
правља буџет за тајне фондове. Мини-
стар Констан изјављује да влади тре-
бају информације (уходе) да би се
сузбили непријатељски покушаји. Ти
трошкови су намијењени само општој
безбједности, никакво новинама. Тај
кредит је нужан за одбрану републике
и, ако се одобри, то ће бити свједоцтво
повјерења. Ако га камара одбије, он
ће оставити власт. Љевица тапше. Иза
жестоке препирке камара ријеша са
332 против 166 гласова да прелази на
расправу појединих чланова приједлога
а по томе одобри кредит од милиона
и 600.000 франака за тајне фондове,
са 290 против 192 гласа.

ЗАНЗИБАР, 3 дец. — Емин-па-
ша се опоравља.

СРИЈЕДАЦ, 4 дец. — Јучер је
потписат коначни уговор између бугар-
ске владе и оружане у Штајеру, за
60.000 пушака направе Манлихерове
од 8 милимет., да се набаве за 15
мјесеца у мјесечним обрачунима. То је
да се попуни потреба војске.

РИМ, 4 дец. — Краљ је данас
примио предсједника сената и камаре
који поднијеше адресу, као одговор на
пријестону бесједу. Краљ рече како се

радује слози између владе и скупшти-
не ради реформама, које омогућава мир
толико жељени у Јевропи.

ПARIЗ, 5 дец. — Камара је
уништила изборе двају буланжиста,
Марија и Накета.

АТИНА, 5 дец. — Делијанис интер-
пелише владу о критској ствари. Скуп-
штина одлаже расправу на сјутра.

ЗАНЗИБАР, 5 дец. — Веле да
је Бушири (вођа урођеника против Ни-
јемаца) заробљен код Помгани. Емин
је боље.

БЕЧ, 5 дец. — Предсједник ми-
нистарства граф Тафе изјавио је у царев.
вијећу, да влада није наумила мредло-
жити Тесару да се крунине чешком
круном, нити икакве начелне промјене
устава.

БЕЧ, 6 дец. — Тесар ће 22 дец.
(по нов.) прегледати ескадру у Трети.

ПARIЗ, 6 дец. — Камара је у-
ништила избор Лоров и одбила хитност
приједлогу, да се помиловање проте-
гне и на осуђенике ванредног високог
суда (који је осудио Буланжера и при-
јатеље му). Влада се изјавила против
тог приједлога. У сенату је рекао се-
натор Ино да очекује од владе разја-
шњење о обустави плате свештеници-
ма. Сент Брије одобрава то раз-
јашњење.

ПЕТРОГРАД, 6 дец. — „Journal
de St. Pétersbourg“ пориче глас, као
да је влада наумила удвојити царину
на трговину увоженом бродовима оних
држава које немају трговачког уговора
с Русијом. Исти се лист чуди, што
у Србији изборили су тако, да се
још због чисто финансијских питања и
што се жале на насељивање Црного-
раца. Примајући Црногорце Србија
чини дјело братске милости.

ЗАНЗИБАР, 6 дец. — Бушири
је заробљен и одмах стријељан, према
ратном закону.

РИГА, 6 дец. — У јучерашњој
сједници општинског вијећа први пут
се вијећало руским језиком. Предсјед-
ник вијећа, два вијећника и секретар,
сви Нијемци, дали су оставку.

БИОГРАД, 6 дец. — Српски посла-
ник у Цариграду, Стојан Новаковић,
кога скорошња брошура „Бомбе“ кри-
ви да је као министар просвјете, при-
мио од Бонтура 200.000 франака мита,
послао је скупштини молбу, да се о
томе нареди испит. — Скупштина је
одбила приједлог да се укине монопол
дувана а да се замијени порезом на
пушаче. Говоре да ће се скупштина
одгодити у очи Божића.

БЕЧ, 6 дец. — Овдје је служ-
бено доказано више случајева инфлу-
енце (вихавице са грозницом, велика
редња сад у Петрограду), но нема
заразног значаја.

БЕР, 7 дец. — Два савезна
вијећа одобрили су једнодушно 181/2
милиона за нове пушке и три мили-
јона за утврђење Готхарда.

АТИНА, 7 дец. — Влада је од-
говорила на Делијанову интерпелаци-
ју, да је проманила смјер. У пркос
напора опозиције мисли се, да ће се
питање (кришанско?) покренути у по-
вом облику.

БЕЧ, 7 дец. — „Нова сл. Преса“
задијева руске новине, од којих полу-
службени увјеравају о миру, а друге,
као „Свијет“, „Гражданин“ и „Мо-
сковске Вједомости“ описују лажно
стање у Босни и Херцеговини, знају
да им је само да дају тако, те се
да им је само да дају тако, те се
да им је само да дају тако, те се
да им је само да дају тако, те се

БУКУРЕШТ, 8 дец. — У сенату
је предсједник Флореску, при ра-

справи о адреси, предложио приједлог
противан влади. При гласању бјеше
једнак број за и против, те је тим
приједлог одбијен. Војту, Флореску и
два подпредсједника дали су оставку.

БЕРЛИН, 8 дец. — Цар је не-
што слаб.

ЦАРИГРАД, 8 дец. — Састав-
љен је одбор под предсједништвом
Агоп-пашиним, који ће пронаћи основу
преустројства новчаног система.

ПARIЗ, 8 дец. — Пет министа-
ра су обољеи од инфлуенце. Сенат је
одобрио тајне фондове са 209 против
25 гласова.

РИМ, 8 дец. — Камара је, са
208 против 84 гласа, одобрила про-
дужење законита курса банкама тама.

ПARIЗ, 8 дец. — „Ажанс Ава“
дознаје из Петрограда, да ће руске
флоте у Црном Мору и у Балтику
брзо бити појачане, свака двијема ве-
љим оклопницама и неколицином ве-
љих бродова за торпедо. Влада је већ
све наручила у рускијем радионицама.

БЕЧ, 9 дец. — Царевинско ви-
јеће данас је одгођено.

ПЕТРОГРАД, 9 дец. — Никољ-
дац, као имен дан Великога Књаза-
Царевића Нашљедника, прослављен је
ванредно свечано. Цар му је даровао
титулу хетмана кубанских козака, по-
здравив једанак ту војску писмом у
ком се слави њихова прошлост.

ПARIЗ, 9 дец. — Војничка шко-
ла Сен Сир затворена је до 3 јануара,
ради инфлуенце. Питомци су послати

БУДАПЕШТА, 10 дец. — Цр-
ногорски позориште овдашње изгорело је
стубоком јучер по подне, остали су
сами зидови. Није нико погинуо, нити
су страдале сусједне куће. Осталоше
200 чељади без хљеба. — Министар
финансије допустио је да се бугарски
зајам уведе у борсин списак.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

НЕШТО ИЗ СРПСКИХ НАРОДНИХ ПЈЕСАМА.*

Уредништво „Нове Зете“ у свом
овогодишњем VIII ому свеску, у рубри-
ци „књижевни преглед“ доноси при-
каз „Народних пјесама, из уста и ру-
кописа скупљено и за штампу справљено
Baldo Slavić. Zbirka prva. U Dubrovniku
troškom knjižare D. Pretnera, 1889.“ Даље
цитира натписе свију пјесама, и доказује
које су (у овој књизи) варијанти Вуковијех
у II-ој књизи.

— Прва пјесма из горепомену-
те књиге „Војвода Мончило“ — вели уред-
ништво — варијанта је у II-ој књизи
Вуковијех народних пјесам, под на-
словом (или боље на д и н с о м) „Же-
нидба краља Вукашина“. „Сравњујући
ове двије пјесме, ми находимо и у
техничкој изради и у садржини знатне
разлике“ — тако вели уредништво, и
доказује у чему се та разлика састоји.
А ја сам нашао и у збирци Николића
„Српске народне пјесме. Скупно их
у Сријему и за штампу уредио Гри-

горије А. Николић. Издање у Новом
Саду 1888.“, стр. 77, исту пјесму са
натписом „Женидба краља Вукашина“;
те сравњујући је с Вуковом „Женид-
ба Вукаш. и с Балдовом „Војвода
Мончило“, — налази се велике разли-
ке и у техничкој изради и у садржи-
ни. Не ћу овдје да наводим разлику,
јер би ме ствар далеко одвела, — него
ћу прећи на друго нешто.

Даље уредништво „Нове Зете“
вели: „Пјесма Марко Краљевић и
олази своју сестру (у збирци
Балдовој), не находи се ни у Вуко-
вој збирци ни у Сандићевој“, под на-
словом Краљевић Марко, где су
све пјесме сабране о овом народном
јунаку“ и т. д. Мени је само примје-
тити уредништву, да се налази о Ма-
рку Краљевићу пјесма осим у Вука и
у Сандића — колико је мени познато
— у горепоменутој збирци Николића,
стр. 86, „Женидба Краљевића Марка“
(са свим другог садржаја него у Ву-
ковој II-ој књ. стр. 330), стр. 98 „Мар-
ко Краљевић и пударуша Мара“, стр.
61 „Кћи Старице Новака“, у Нико-
лића II-ој збирци „Српске народне
пјесме, из Сријема, Лике и Баније.
Скупно и за штампу уредио Григори-
је А. Николић. Издање у Новом Саду
1889.“, стр. 63 „Марко Краљевић и
Араци“, стр. 64 „Марко Краљевић и
отац му“, стр. 65 „Марко Краљевић
погубио љубу“, у Осветника „Разне
српске народне пјесме. Скупно по Бо-
ци которској и околини Дубровачкој

и тумач додао Мила Осветник. Изда-
ње у Новом Саду 1888.“, стр. 27
„Љубовца Краљевића Марка“; у Пет-
рановића „Српске народне пјесме...“
Скупно и на свијет издао Богољуб Пет-
рановић, књ. III-а. У Биограду 1870.“),
стр. 117 „Марко Краљевић и аждаха“,
стр. 126 „Марко Краљевић и виле бар-
дарина“, стр. 136 „Како је Марко
Краљевић избавио три виле“, стр. 154
„Марко Краљевић и Еса Араци“, стр.
171 „Марко Краљевић и Уео Ђурђевић“, стр.
182 „Марко Краљевић у једреској тавници“ и стр. 194 „Мар-
ко Краљевић и Рушко Араци“. Дак-
ле, ово их је четрнаест на броју. —
Прем да у свима трима збиркама (Ос-
ветника и Николића) има приличан
број варијаната Вукових пјесам —
немогуће ми је констатовати их; за
то их остављам на вољу другог, рас-
положенијем од мене за овај посао.

Даље вели уредништво о Балдови-
јем пјесмама: „За остале пјесме не
можемо мишта етаповито рећи, да ли
су прије гдје штампане у варијантама,
јер немамо пред собом збирке дотичне,
у којима бисмо их потражили. Али у
колико се сјећамо, и оне су нове“ За
то сам ја пребрио неколико збирка
народних пјесам и нашао пјесму са
натписом „Милош Чобанин“ (у Бал-
довој збирци) у првој збирци Николића,
стр. 177а, са нетим натписом и ско-
ро с никаквом разликом у садржају,
до с неком малом у техничкој изради,
и, при свршетку пјесме има неколико
стихова (друга) више о разговору Ми-
лоша с царем. Још ми је напоменути

неједнакост двију ријечи у овим двије-
ма пјесмама: У збирци Балдовој, стр.
66: „Megju ovcam tri sta razbludnica“,
а у Николића, стр. 177: „У хиљади
триста разбудница“; у Балдовој,
стр. иста: „Samo bronce valja tri hi-
ljade“, а у Николића, стр. иста: „У
њему је б р е н ц е од стотине“. — Што
се тиче осталијех пјесам Балдовијех,
чини ми се да их још има неколико
варијаната давно негдје штампаних
пјесам. И о њима ћу на скоро двије
проговорити.

У збирци П. Мирковића „Српске
народне пјесме из Босне, скупно их
П. Мирковић. Панчево 1886) има ско-
ро пола пјесам у ријепата Вуковијех
у I-ој, и Николића у I-ој и II-ој књи-
зи. највећма се чудим, како је ушао у
ову збирку варијаната пјесме Неадо-
вића (свеска 8, стр. 81: „Само је је-
дна мила и медна. — Само за једном
уздихем ја; — Плавог је ока, није
висока, — Њу моје срце ах, добро
зна“; а у Мирковића, стр. 50: „Само
је један мом ерцу медан — Само за
једним уздишем ја; — Црна је ока,
стаса висока, — А срце моје добро
га зна“ и т. д.

Даље из овдје наведеног јасно
се види, да се дан дана мало пјесам,
прије не штампаних, из народа купи,
— него се по више пута штампане
препјевају и на ново објелодањују,
без да се наведе, да су варијанти пје-
сама у туђим збиркама.

У Херцеговини, 18 нов. 1889.

Вељко Радојевић.

* Има томе скоро два мјесеца, како сам ову
ствар бео послао уредништву „Босанске Виле“, у
припорученом писму; али за вајду — не штампана,
ни ти ли ншта одговори! Ваља да за то, што се у
дотичном допису не огледа онај сатонски стил, она
критичка козерја; једном ријечи: што код мене
није диција, она — филозофска еродуција српских
књижевника. „Добро је казао Јакшић у „Успомени
свом другу Јоан Јовановићу“ у анализи о влади-
ци Његошу и Ђ. Малегићу. (Дјела Ђуре Јак-
шића, књ. IV, стр. 14.....) Али још се није
стварила она мисао Јакшића: „Не кажем да неће
доћи вријеме сјајније, та ми се развијамо — али је
тешко чекање...“ (иста књ. и стр.)

** Мјесто Сандића. (Гледај прву књи-
гу списа Јована Бошковића — „О срп-
ском језику“ —, стр. 218, 219 тачка 243. Ња В. Р.

БЕРЛИН, 9 дец. — Цар је боље, јучер по подне дигао се на неко вријеме из постеље.

РИМ, 9 дец. — Камара је одобрила да се укине диференцијална царина (уступак Француској. Ур.) и одгодила се до 20 јануара.

Бечка „Нова слободна Преса“ у свом броју од препрошле сриједи, 11 децембра по нов., доноси уводни чланак, пун погрда на Србију, која се ставила тобоже у службу Русији, а једанак хвали Бугарску, која „храни своју самосталност и за то ужива поштовање иностранства“. Ми се не бисмо на то обзирали, остављајући Србији да се брани а Бугарској да се радује; но у том чланку има и ово:

„Навијек се мислило да је г. Ристаћ лукав (schlau) и препреден (gerieben) дипломата. Зар не видикуда крми, или крми против своје воље, гоњен неодољивом силом, своју отаџбину у смутњу и опасност? Он пушта да црногорски досељеници преплаве Србију, и тај пустољовни прираштај не пири се само на бугарској и на турској граници, по насељава и границу босанску (dieser abenteuerliche Zuwachs breitet sich nicht bloss an der bulgarischen und an der türkischen Grenze aus, er besiedelt auch die bosnische Grenze). Шта значи то пресађивање елемената, који су вични да служе руску службу? Доносили то користи српском благостању, приноси ли што радењу или умној снази у српској земљи? Ништа од свега тога; на против то може једног дана појачати број незадовољника и немирника у Србији и потенути их за собом, може поколебати ступове пријестолја, на коме сједи незрело дијете, може Србију ринути у безвлашће и потиснути је ка страшној катастрофи. И т. д.“

Ово је други пут овога мјесеца, други пут у размаку од циглих десет дана, што се „Нова сл. Преса“ преплада од чојства и милости владе и народа у Србији, којом се склонила и задржала толика црногорска сиротиња. У своме превеликом страху од оте појаве хришћанске милости, бечко гласило ротшилдово изијева сав јед своје љутине на намјесништво и владу у Србији, на Црногорце, на чачанску, русију, оговарајући и клеветајући на све стране. Први пут је хтјела само да завади Црну Гору са Србијом. Увијерени да ће у томе исто толико успјети у Србији колико је успјела у Црној Гори, нећемо о томе ни ријечи потрошити. Но други пут се латила ближег и замашнијег посла; кренула је да баци сумњу на Србију, а особито на Црну Гору, у владе велике сусједне нам Тесаревине, са којом влада Његова Височанства жели вазда живјети у лијепом споразуму и пријатељству.

И ако „Нова сл. Преса“ није ни у каквој савези са Његовском владом, но је ипак најглавнији лист једне велике странке у Тесаревини која може опет стати на владу, као што је до прије десет година и владала, те нам је до тога стало да њу и њену странку за времена обавијестимо. пише pro tunc.

Нећемо се ни овога пута бавити грдњама што их бранитељица бечке англобанке и љезине соли просила на Србију, остављајући листовима у Србији да изјаве, да ли су задовољни својим данашњим уставом, на који су се заклели намјесници, министри и нар. посланици, на који се заклео бивши Краљ и на који ће се заклети, ако Бог да и срећа јуначка, иза четири године и девет мјесеца, и садашњи млади Краљ Србије Александар I, — или ће примити устав „Нове сл. Пресе“ за Србију, по коме је за све државне послове одговоран само Г. Ристић. Он „невиди куда крми“, он је слијеп; јер да није слијеп, не би насељавоу Србији „нерадине“ и „неинтелигентне“ Црногорце, но би молио да дођу радни и просвијетљени Нијемце или, ако већ морају бити Словени, позвао би меке и послушне Словаке, који би собом довели и просвијетитеље, крмаре аврамове и јаковљева кољена, ту интелигенцију „за исток“ по узору „Нове сл. Пресе.“

Све то није наше разумјети, но ћемо само запитати „Н. сл. Пресу“, како да је њој криво што српска вла-

да насељава црногорскијем досељеницима и босанску границу — auch die bosnische Grenze? Ми смо навијек читали у службеним изјештајима — којима ми безусловно вјерујемо, јер и сами смо службени — да је народ у Босни својим стањем пуно задовољан. А кад је народ пуно задовољан, занета га не могу ни „најпустоловнији“ сусједи увјерити о противном. Па зар се „Н. сл. Преса“ сумња у званичне изјештаје, кад зазира од насељавања наше сиротиње на босанској граници? То не би било лијепо, не би било поштено од патриотског аустријског листа, ма био у опозицији. Или мисли да су Бошњаци мање задовољни од Херцеговаца, којима није ништа сметало, што су многи сад иселени Дробњаци и Пивљани били толико година „на њихову границу.“?

Зна „Нова сл. Преса“ лијепо, да наша сиротиња неће чинити нереди у Србији, но ће се мучити да завриједи братску љубав и милост владе и народа у Србији. Зна „Нова сл. Преса“ још много љепше, да наша сиротиња неће чинити никакве неприлике ни босанскијем Његовској влади. Но не зна што ће од муке, што је српска влада одузела од англо-аустријске банке издашни монопол соли у Србији, на од силног пједа сад јој је крива и црногорска сиротиња. Но залуду, драга „Нова и слободна“! Сва твоја кукњава неће укљонити ни једнога Црногорца са српске земље, а камо ли ће нагнати Његовску владу да стане на браник за тобољак твојих господара, а најмање ће пахутирати лијепој братској слози између двије српске државе. На против, ми овамо на Балкану примамо сваку вашу грдњу као дику и потврду да смо на доброме путу, на путу к својој самосталности и братској узајамности и слози.

ДОПИСИ.

(К. Х.) Црногорци.

Као сваке године, тако бјеше и данас овђе, у зимњем Дворцу, велика војна парада. Хоћу да Вам ту свечаност у кратко слишем: прво зато, што је сличне нема ни у којем другом царству, друго зато, што се у њој лијепо појављује она очинска брига рускога Цара за свој народ, и она безгранична љубав и приврженост рускога народа према своме Цару и напосок зато, што је сва Црна Гора начичкана витезовима св. Ђурђа — побједника, који би сви имали данас права сјести за софру царску и с њиме обједовати.

У великим, свјетлим и сјајним дворанама зимњег Дворца сакупило се било данас околу седамнаест стотина људи почев од Цара и Великих Књажева па до проста војника, било их је у свакојаким одијелу: сјајном богаташком и простом, како се вели „муџицом“. У „Георгијевској“ дворани смјестиле се такови георгијски кавалери, који јоште служе, а у „грбекој“ зали, коју тако зову зато, што су у њој грбови свију руских губернија и области — смјестило се околу 1100 „заносних“ (резервиста) витезова, који више не служе. Тудер има простих радника, пожарних и градских стражара, трговаца и чиновника, сви су они јунаштом изравнани и изједначени.

Било их је и без ногу и без руку, такови су стали у прве редове, било их је, који су витештво заслужили још 1829 г. затим даље, све до 1877 и 1878 и 1883 г. Кад се је у дворани појавио Цар Александар са свитом, загрмило је на све стране, громогласно ура! а кад је он приступио к неколицини стараца, који су служили још код његовог дјда Николаја, тада је настала потпуна тишина, и по свој дворани чуо се је њежни благозвучни глас Царев. Он је питао те неке старце што се о питању опиру, како се зову, ће су служили, и кад су витештво задобили.

Послије тога пође Цар у цркву, ће је млади Велики Књаз Сергеје Михаиловић, — управо дораста, како се вели, до оружја и до коња бојна, положио заклетву вјерности Цару и отаџбини. Затим се је сва Царева свита и обитељ са свештенством и пјевачима упутила из цркве кроз гробову (гробску) дворану у Георгијевску. У процесiji било је 11 протојереја с камилавкама и 8 митрополита са митрама. У Георгијевској зали служило се молебствије св. Велико-мученику Георгију — Побједоносцу, затим је положио млади Књаз Сергеје Михаиловић другу, војничку присегу и стао је уз барјак коњичког гренадирског пука тјелесне страже у коме већ одирије служи.

Свим нашим јунацима пропјевана би „вечнаја памјат“ а живијим и свему царском Дому: „многая љта“. У дворани било је сјело 70 барјака разних пјешачких и коњаничких пуковнија, неки су сви простријелани, од неких је остало само држале, тако су стари, но то су светиње освештане не само молитвом и светом водом но и врелом крвљу тисућа и тисућа око њих и за њих нађиших јунака.

Цар Государ вративши се из Георгијевске у грбску залу стаде у средини и рече гласно: „Спасибо за службу, молодца!“ а из свију грла заори у одговор: „Рада старатся Ваше Императорское Величество“. Било је нешто силна, потресна и узвишена у том поздраву и одздраву, била је права дивота међу тима по избор јунацима. Колико ли поља потопише они својом крвљу, колико ли душманских глава посјекоше, и колико ће лудих глава јоште памети научити! ко поживи, видиће.

Одма послје парада био је за све витезове, који нису часници, у приземљу у великој једној дворани објед. У сред дворане био је стол, уз који стаде Цар са некојима Великим Књажевима и дилнов чиницу ракије наздрави својим гостовима. За њим диге се Владимир Александровић и пио у здравље Царево. Од силнога, громовнога ура сви се прозори гресли. Цар је мало закусио па онда обашао све столове и напосок уз клицање свију кавалера отишао у своје одаје. Сваки од обједљујућих узео са собом сав прибор: Убрус, тањире жлице и вилеце у спомен, тога дана. На тањирима лијено је парисана георгијевска лента а на покровцу здјелице георгијевски крст. У вечер били су сви витезови још једаред гости цареви у његовом „Александровском“ позоршту код представе.

За часнике, витезове св. Ђурђа био је у 6 сати прострт у Николаевској дворани други сјајни стол; ту се нашло око 260 најодличнијих генерала, адмирала пуковника и других официра, ту су били скоро сви одрасли чланови царскога дома. На тријемовим свирали су двије музике и пјевали дворски пјевачи.

Цар Александар опет је усред обједна наздравио свим јунацима а њему у здравље пио је Велики Књаз Михаило Николајевић. Разумије се одушевљење било је велико.

Набројати све оне славне вође и генерале не можемо овђе ради мала простора, но ваља ипак споменути старицу Гендена, који је георгијевски кавалир још из 1829 године. Млађи генерали: Колнаковски, Куропаткин, Орловски, Данилов, Мирков, Гуринић, Ђурић, Зеленић и др. ваљда имати прилике накитити своје груди новима крстовима, и још више подићи славу рускога оружја и рускога имена.

Послије обједна од 7 до 8 сати било је у блиској дворани сјело ће су се Цар и Царица разговарали са многима јунацима, питали их за јуначко здравље и ваљда јим пожелели још и нове славе, што им и ми од срца желимо. — Напосок захваљујемо овђе дописнику „Гражданина, који нам је као домаћи човек у свему на руку био и тумачио, чека знали нијесмо.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 9 децембра.

(Из Двора.) Његово Височанство Књаз и Господар са Њиховијем Свјетлостима Престолонаследником Књазом Данилом и Кнегињицом Јеленом, пошли су у прошасту суботу на Ријеку, оtkле се повратише у понедјељник по подневу.

Њено Височанство Књагиња Миlena, Њихове Свјетлости: Велики Војвода Зетски, Књаз Мирко и Кнегињице Ана и Јксенија, повратили су се у очи Никољ дана с Ријеке на Цетиње.

(Никољ-дан.) Прослава Имен-дана Његовог Височанства нашег Узвишеног Књаза и Господара, почела је у нашој пријестоници у очи Никољ дана са окићењем вјароши. У вече, била је варош сјајно осветљена, а са Табје паљене су ракете и остале уметне ватре.

На дан празника, у саборној митрополитској цркви, отслужио је Преосвештени Г. Митрополит Митрофан уз припомаћ осталијех свештеника, св. литургију, а посье св. литургије благодарење Свевишњем Богу за добро здравље, дуг и честит драгоцјени живот нашег Узвишеног Господара. На служби, осим Свјетлог Двора, били су присутни: сви заступници странијех дворова, који се на Цетињу налазе са својијем секретарима, у потпуној гали, сви ађутанти Њ. В. са свијем

дворскијем чиновницима, сви наши министри, сви великодостојници и главари војнички и грађански, сви чланови Великог Суда, све мјесне власти, сви ђаци богословије и гимназије са професорима, ученици и ученице основнијех школа са учитељима и учитељицама и много побожног народа са Цетиња и из унутрашњости Црне Горе.

Послије службе божје испаљен је са Табје 21 топовски метак, а Његово Височанство изволио је примати у великоме салону Свјетлог Двора по дворче и честитке заступника странијех сила, нашијех министара, великодостојника, главара и одличнијех цетинскијех грађана.

И у капели нашег вишег ђевојачког Института, држата је служба божја са молебствијем и многољествијем, за здравље нашег Господара, а народ се цио онај дан веселио са свирком и поцјевком: Помоз драги Боже и Св. Никола нашем Узвишеном Господару, васцијеломе владалачком Дому, милој нам Црној Гори и свему нашем народу. Амин да Бог да!

(Из Двора.) Синоћ, у петак, био је у Свјетлом Двору свечани објед, као у очи поласка Њихових Височанстава на Ријеку Црнојевића и у Бар преко зиме или, као што рече Господар синоћ за триезом, „до првих ластавица“. На објед бјеху позвати сви преставници великих држава са секретарима, министри, чланови Вел. Суда, неке војводе и чиновници. Иза обједна био је сједник.

(Духовне проповиједи изван цркве.) Прошле недјеље држао је ученик III. разреда Богословско-Учитељске Школе Ристо Врањеша духовну бесједу на темат: „Не Убиј“. Послије ове бесједи бранио је Станко Ивановић своју прву бесједу од критике Риста Поповића. За тајем је тумачен апостол те недјеље. Сјутра ће држати бесједу ученик III. разреда Врачар Радован: „О светковању недјељних и празничних дана“. Осим г Министра Просвјете, који редовно присуствује овјем бесједима, позовио је прошле недјеље присуствовати и високопреосвештени г. митрополит Митрофан са неколиким свештеним лицима и г. Павле Ровински. Министар Просвјете обдарио је бесједника Риста Врањешу књигама.

(Личне вијести.) Отправник по-слова Француске Републике при нашем Двору, г. Конте Серсеј, дошао је на Никољ дан по подневу на Цетиње.

На проласку у Скадар, био је овђе у прошасту сриједу г. др. Рок Мишетић.

Оцињски гувернер, г. војв. Симо Поповић, иза подужег боравка међу нама, пошао је 7 о. м. на своје мјесто у Оцињ.

(Наименовање.) Лицем на Никољдан, Његово Височанство Књаз и Господар, изволио је наименовати првог секретара у министарству иностранијех дјела, г. Митра Бакића, чланом Великог Суда. Господин Бакић свршио је науке у Русији, а међународно право у Швајцарској. Осим српског језика, говори и пише врло добро: руски и француски. Ми од срца честитамо г. Бакићу.

(Књижевност.) Чујемо да ће скорим ући у штампу књига под насловом: „Споменица Вјердје и Вјенчања Црногорских Кнегињица Милице и Станке“, коју су приредили: проф. Живко Драговић и Радоје Црногорац.

Радујемо се овом патриотском предузећу, које је веома значајно, и које ће надамо се сваки свесрдно предустрести.

СТРАНЕ СУДИЦЕ.

Правда побјеђује!

Како је Јота затворен, недјеља му изијазе све већма на видик. Потраживања из оставина и фалсификати мртвих лица нијесу нова ствар. Практиковало се све то још изодавна. Пред нама је у овај мах једна преседа варошког београдског суда од 10. маја 1888. бр. 6116., која ра-

справља такву једну ствар. Поријекло је овој ствари из Н. Сада. У Н. Саду живјела је и умрла прије много (неких 15—16) година Јелисавета (Лина) Недјељковићка. Од ове је један њен рођак позајмио 1. јануара 1870. своту од 200 фор.; исти се после (г. 1875.) преселио у Биоград, али прије своје сеобе исплати свој дуг насљедницима своје кредиторке, пошто је ова међутим умрла била. О плаћању овом добије уредну признаницу, али своју оригиналну обвезницу није могао добити настав, јер је нијесу могли наћи међу оставинским списима. Иста изиђе на видик тек после 12—13 година, и то пред судом биоградским, гдје је Јотин пријатељ Будимир — који се такођер међутим у Србију преселио — код суда утужује са тобожним наводом, да је иста још за живота кредиторке Јоте Грујићу цедирана, а овај ју је опет даље Будимиру цедирао. Браћа, Јота Грујић и Фердинанд Будимир, тражили су чак и 8% камату од 1. јануара 1870. Како је тужени (бивши дужник) признаницом, која му је у рукама била као и исказима сједока не само доказао, да је свој дуг од 200 фор. већ давно исплатио, него чак стручњацима и исказом родбине и то доказао, да је потпис Јелисавете Недјељковић, којим се потраживање Јоте цедира, лажан, — то је биоградски суд тужитеља Будимира не само са тужбом одбио, већ је ради фалсификата ствар кривично суду уступио, те је Будимир и казњен био.

Овај Фердинанд Будимир, то је онај исти, који је потписан као свједок на Јотиној облигацији, са којом Јота из Трансилваније оставине 7000 фор. потражује.

Како тим људима није заклетва никаква светиња била, да само могу спровести овакве лажне ствари, карактеристично је писмо Јоте Грујића Будимира у овој ствари, које се код кривичних списа под бр. 13.108 ex 1888. налази. Исто гласи: „Драга Буде! Ви кад водите парницу, видим трчите као ђорав... казао сам вам, да сам се кадар у свако доба заклетити, да сте ви купили од Недјељковићеве жене Т... облигацију. Кад се ја закунем и ви, није нуждан Шева! — јер Шева неће се светити, колика је свота била. Најпосле нека нас суд овдје саслуша. Т... је могао исплатити облигацију, али не, коју ви имате. Поздрављам све. Ваш Др. Ј. Грујић Neusatz 2/4. 1888.“

Дознали смо за једну околност, која ће, о томе сумње нема, знатно олакшати истрагу против Јоте Грујића и која ће припомоћи, да се почињени злочин докаже. Извјештени смо, да је при претечањима код Јоте Грујића нађен концепт, Јотином руком писан, од једне тобож Германове облигације, коју је Јота утужио против оставине Германове. Концепт је написан на леђима једног писма, које је Јота поштом добио чак марта мјесеца 1889. године. Дакле на 4 мјесеца после Германове смрти. Чујемо да је Јота, кад је за ово запитан, рекао, да је то препис облигације. Наравно да му овај изговор не вриједи много, јер се концепт лако може распознавати од преписа.

Чујемо да ће се преписи свију истражних списа послати у Загреб, гдје ће се на мађарски превести и послати министарству правде у Будимпешту.

Оптуженици: Милан Димитријевић (Грозни), протосињел Лемајић, економ Стојановић и слуге требали су јуче у уторак одведени бити у митровачки затвор, гдје би остали до коначне расправе. Но јуче у јутру добије један од оптуженика грозницу, те је из човјечности овај „пут“ одложен. Оптуженици су данас у сриједу, у десет сати до подне жандарима отпријеђени жељезничким влаком у Митровицу.

Као што смо извјештени Јота Грујић и Радовановић (Шева) остаје у новосадском затвору, гдје ће се истрага и даље водити и довршити. Оптужени Арадеки одведени ће бити у Митровицу.

Из Ср. Карловаца јављају нам ове појединости, како су одведени тамошњи оптуженици у митровачки затвор.

Оптуженици су одведени жељезницом данас у пола десет сати. Из затвора доведени су на жељезничку станицу у колима. Било је троја кола. У првим колима сјеђели су Бура послужитељ и Мита хусар, у други протосињел Лемајић и економ Стојановић, а у трећим Милан Грозни и Сима Рајачић. У сваком колу био је по један жандар и пандур митровачке полиције. Пошто се и влак задоцнио, то су оптуженици одведени у чекаоницу треће класе, гдје су били сами. Кад је влак стигао, изведени су оптуженици на перон.

Милан Грозни изгледа сломијен. Али Лемајић је својим познатим мрким погледом мјерио свијет, који се био у великом броју искунио. Кад је влак стигао, привезана су била засебна кола у која, су оптуженици смјештени. Други оптуженици су, равнодушно ушли у кола, Грозни је утрчао само да што пре избјегне погледе радо-

зналог свијета. Али Лемајић је стао пред кола и опет је мјерио погледом свијет — као да иду у сватове! Напослетку га је жандар морао опомнути, да улази у кола.

Тако су оптуженици одведени у митровачки затвор и наћи мирни Карловци добили су опет своју стару физиономију!

Као што наша горња вијест гласи: карловачки оптуженици одведени су данас у Митровицу, гдје ће остати у истражном затвору.

Тиме је главни посао око истраге довршен. Ова криминална парница и њовим премјештајем окривљеника прилично се крају, који се јасно догледати може.

За јавност више неће бити редовно занимљивих момената. Стога ми престајемо редовно доносити ову рубрику, коју смо отворили, од како су карловачки и новосадски зликовци затворени.

Ова парница опет је потврдила ону вјечиту истину да

правра побеђује!

(„Браник“)

Књижевност.

Изишао је „Глас Истине“ лист за црквене проповиједи, хришћанску поуку, духовну књижевност, животописе, старине и православне црквено-народне потребе.

Бр. 21. Година VI. Уредник: Саво Петровић.

Садржај: Катихете у Троједници, — Бесједа приликом освешћења храма, — О коринтским посланицама. Од Милутина и Думића, испитани професор богословије и парох меленачки. — Српске старине. Старине и прилози за црквени живот српског народа. Припоштава Димитрије Руварац. — Религиозно-филозофски и црквено историјски прилози. — Листак: Биљешке. — Нове књиге и листови.

„Глас истине“ излази 15-ог и последњег дана сваког мјесеца на читавом табаку велике осмине. Цијена је листу: За Аустро-Угарску: 2 фор. на циједу годину, 1 фор. на пола године; за Србију 5 динара на циједу годину 2½ дин. на по године. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Биограду.

Још се могу добити сви бројеви „Гласа Истине“ од почетка до данас.

Власник и издавалац „Глас Истине“

Штампарија А. Пајевића.

— Прошле недјеље био је у Биограду г. Миле Маравић, други уредник загребског „Вјесца“. Г. Маравић, у исто је доба и управник дионичке штампарије, која је сада отворила у Загребу велику књижару, те је г. Маравић дошао у Биоград, да у име нове књижаре уговори везе са нашим књижевницима и издавачима. Г. Маравић увјеравао нас је, да у Загребу добро пролазе српске књиге. Ну ово за нас није главно, и ак' се радујемо, што ће ова нова књижара доста помоћи међусобном познавању Срба и Хрвата. За нас је нешто друго много важније, а то, да је г. Маравић, у име књижаре, поднио молбу нашем министарству просвјете, да јој уступи штампање Вукова „Рјечника“ ћирилицом и латиницом. Г. Маравић увјеравао нас је да би оба издања била готова за три мјесеца. За три мјесеца!... Дакле једна обична књижара може да учини за неколико мјесеца оно, што државни одбор не могу да учине за толико година!... Имали смо прво један одбор, који је доцније реконструјисан, и тај је 1887. године издао прву свеску Вукових дјела. Тек је изашла та прва свеска, одбор је смяњен и одређена су друга лица, која ће уређивати Вукова дјела. Од тада је већ двије године дана, на тај нови одбор није ништа урадио! Час нема хартије, час нема пресједника да сазове одборску сједницу, а све излазе нове препреке, које стају на пут издавању Вукових дјела. На први одбор бјеше повика, да је прву свеску издао са гомилом штампарских погрешака, и та повика бјеше оправдана; али ето бељаја други одбор не издаје даље Вукова дјела ни са штампарским погрешкама! — До кога ли је кривица? Гдје ли је застало? — Не знамо; али мисламо, да је дужност Министра просвјете, да озбиљно настане, да се Вукова дјела што прије пруже народу, коме су она потребна. Сваку сметњу треба сузбити, а уклонити оне чланове, који ту ствар одажу у бесконачност. Кад једна приватна књижара може да изда за три мјесеца два издања Вукова рјечника, то држимо, да би било понижење да држава српска још одаже издавањем Вукових дјела. У осталом дионичка књижара тражи да она изда Вуков рјечник, а то значи да бисмо за кратко вријеме могли имати штампан тај рјечник. Према овоме: или нека јој га министарство уступи; или нека оно нареди да државно издање буде за толико времена готово. Ну још нешто: ако министарство просвјете жели, да се Вукова дјела, што прије штампају и да буду добро уређена, мислимо да би требало осло-

бодити од сваког другог посла г. Живка Поповића и г. Перу П. Ђорђевића, па да им то буде једини и главни посао. Тада би се с правом могло од њих захтјевати, да озбиљно раде на уређивању Вукових дјела. — Нашим читоцима биће ваљда загоњетно, зашто дионичка књижара тражи од нашег министарства, да јој уступи издавање Вукова рјечника, стога ћемо им то објаснити. Г. Маравић причао нам је о борби која се сада води у Загребу око фонетике и етимологије. Фонетика вели г. Маравић — са свим је побједила. Истина још није службено призната; али се она већ ушанчала у школи и литератури, и одатле је више нико не ће отјерати. Професори се држе ње, а и ђаци. Ну има нешто, што смета напредовању фонетике. На наше питање, шта је то, одговорио нам је: књиге. Све су школске књиге писане етимолошким правописом па је код ђака, а и многих писмених људи настала збрка, па лутају између еуфоније и етимологије. Влада је истина наредила Броз, да напише дјело, у коме ће бити изнијета сва правила еуфоније; али Броз не ће још за неко вријеме бити готов, јер хоће прво да пропутује Србију, Босну, Херцеговину, Далмацију, Банат, Бачку и Сријем, па да из живог говора изводи законе. У оваквим околностима природно је, да нам треба и какав рјечник, којим би се ђаци добро могли послужити. Наш аладемијски рјечник не ће још за дуго бити готов, а све и кад би био готов, он није за такву употребу. Дакле Вуков рјечник једини је, који нама Хрватима може корисно послужити; али њега нема. Како га ваша држава (Србија) још не издаје, то смо је ми, у интересу наше ствари, замолили да га нама уступи. Тако нам је говорио г. Маравић и ми слегнуемо раменима!... Шта бисмо му друго могли казати?! — На послетку још ћемо додати да је између г. Маравића и нашег уредника постигнут споразум да између „Вјесца“ и „Кола“ буду тјешњи одношаји, те ће уредништво „Кола“ од нове године слати „Вјесци“ мјесечне извјештаје о књижевности, позоришту и умјетности из Биограда, а уредништво „Вјесца“, то исто нашем листу из Загреб.

(„Коло“.)

СТАРИНЕ.

Лијено и добро уређивани биоградски књижевно-забавни лист „Коло“, Дан. А. Живаљевића, доноси овај извјештај, у свом 28 и 29 броју:

Хрисовуљ свето-Стефански (из извјештаја г. Ст. Новаковића српској краљевској академији.)

„Прошлога прољећа изашло је Султаново одобрење, да се под руковођењем познатог мађарског оријенталисте г. професора Вамберија пошље од стране Краљевске мађарске Академије наука комисија да прегледа шта има за науку и за издавање међу списима које је некада турски везир од Будима послао у Цариград из познате библиотеке угарског краља Матије Корвина, чувенога пријатеља и заштитника наука и умјетности. Знано се одавно у науци, да су те збирке однесене у Цариград и да се у Цариграду чувају у најнеприступнијим просторијама султанске ризнице, пошто у турској пријестоници још не влада обичај да се старе збирке и споменици излажу гледају и проучавају научници и радозналости просвећене публике.“

Одмах још кад се чуло за ово Султаново одобрење, и кад се у Краљевској Мађарској Академији почело спремати за ову научну експедицију, предсједник Српске Краљевске Академије писао је писмо г. Стојану Новаковићу, српском посланику у Цариграду и члану Академије и напомињао како би добро било користити се овом приликом, те видјети, не би ли се у цариградском збиркама могло што наћи и за српске старине.

Не треба напомињати, да је г. Новаковић учинио све што може учинити један и научник и српски посланик; али како одобрење за прегледање тих збирака није добијено каквим дипломатским путем, него је то више лична Султанова милост учињена опет лично г. Вамберију у име признања негових заслуга за Турску, то једва да бјеше икакве наде, да ће се и штго год користити. Ну ипак г. Новаковић није на то заборавио: он је радио, и његов рад увјенчан је плодом, јер је заиста у тој збирци пронађен један врло важан споменик српски — Хрисовуљ свето-Стефански.

Знајући, да ће наше читаоце интересовати ова ствар, ево износимо главнијашта из извјештаја г. Новаковића.

„Ја сам се таман спремао — пише г. Новаковић — да комисију потражим, кад ми се једног дана у Терапији јави пољски научник г. Јозеф Корженовски. — Он ми каже, да се користи својим личним познаством са члановима академијским мађарске комисије, и да су га они примили као помагача зарад пољских и словенских ствари које би се могле наћи. Ја му кажем у каквим сам мислима сам и како сам тих дана хтио да потражим комисаре

и да их замолим за српске ствари, па га упитам је ли он што видјео разгледајући збирке, комисији на разматрање стављене. Г. Корженовски ми одговори, да је прегледао све, и да је нашао само три књиге словенске, и то ове:

„1. једну књигу пјесама црквених без историјске вриједности, јер на њој нема никаквих записа;

„2. једну књигу глагољску, коју не зна читати, на којој има латински запис да је припадала сјетском војводи Хрвоју, и у којој има слика Хрвојева са још другим занимљивим илустрацијама;

„3. једну српску диплому, у облику књиге, од два краља, Стефана и Стефана Уроша, даровану некоме манастиру са именима многих села за коју не зна је ли позната и штампана, а која му се чини најзнатнија. Писана је на дугуљастој четвртини и везана у тврде корице с тврдом кожом. С обе стране изнутра виде се по двије урезане рупе, изрезане за печате, који су откинати, иначе је све у најбољем реду, потпуно сачувано. Диплома је написана лијепим крупним словима и има 96. страна.

„По овим подацима мени смјеста и с радошћу падне на памет, да то може бити по поменима у нашим старинама познати Хрисовуљ свето-Стефански, који је припадао Бањи манастиру Св. Стефана, знаменитој задужбини краља Милутина. Ја то кажем и г. Корженовском, и моја напомена посјети га одмах да се у Хрисовуљи заиста спомене Св. Стефан архиђако и првомученик и Бања међу селима, и архиепископ Никодим међу епископима српским. По томе је било јасно, да се у Султанској ризници заиста налази свето-Стефански хрисовуљ манастира Бање

„После неколико дана састао сам се са г. Вамберијем, који је одмах к нама позвао г. Фраконија, познатог мађарског историка, потпресједника Краљевско-Мађарске Академије наука. Тој господи ја сам изложио знаменитост још неизданог и у књижевности једва познатог свето-Стефанског хрисовуља. — — — Тога ради сам ја с њима још истога дана, последије дужег разговора, могао углавити ово што иде:

„1. Да се хрисовуља, пошто се не може износити ни показивати никоме другом осим персонала краљевско-угарске Академијске мисије, одмах пажљиво снимити по црту. Било је разговора да се фотографисе, али пошто се нашло, да би то због величине споменика, врло скупо стало, а г. Ј. Корженовски се понудио да он као први пронаходник овога споменика, пошто разумије све што за тај посао треба, споменик снимити како се жели, то се на томе и остало. Г. Вамбери је одмах дао потребно за тај посао одобрење.

„2. Да г. Ј. Корженовски састави тачан археографски опис споменика, а ја да дам за извјештај потребне историјске биљешке.

„3. Да се тако спремљен тачан снимак споменика с извјештајем академијске мисије поднесе краљевско-угарској Академији наука у Будапешти, и тиме да се обилежи литерарна својина и приоритет.

„4. Да мене г. Вамбери и Харкној извјесте, кад буде снимак с извјештајем поднешен Академији, те да је онда нашу Краљевску Академију извјестим, о овоме за српске старине знаменитом проналаску.

„5. Да ће Краљевско-угарска Академија снимак тај драговољно уступити на издање Краљевско-српској Академији у Биограду чим га Краљевско-српска Академија од не потражи пошто је најприродније да српски историјски споменик изда Српска Академија. А Краљевско-српска Академија да се Краљевско-мађарској Академији, за то обрати чим од мене и свему овоме извјештај добије, ја пак да мој извјештај напој Академији не подносим прије него што мисија свој извјештај Краљевско-угарској Академији поднијела буде.

„6. Да се, узимајући у рачун евентуалне препреке и тегобе, о овоме ништа никоме не јавља, нити о проналаску што у новинама јавља, прије него што се горе поменутим путем посље свршенога посла објави редовно кроз Академије не учини.“

Одмах за тим г. Ј. Корженовски латио се посла и почео је споменик снимати на провидној хартији црту по црту. Г. Новаковић је видно прву половину снимка и увјерава „да снимак г. Корженовског потпуно заступа оригинал у сваком погледу и да се с њега може припремити издање по свима научним изискивањима“. Г. Корженовски предао је израђен снимак г. Вамберију са својим описом споменика а г. Новаковић је израдио на француском језику и предао историјске биљешке о Хрисовуљу.

Српска Краљевска Академија, већ се обратила писмом Краљевској мађарској Академији, пошто су њени комисари већ поднијели свој извјештај о бављењу у Цариграду. Нема сумње, да ће се мађарска Академија одазвати напој Академији, те чемо ускоро видјети и штампан тај споменик за који се до сада није знало гдје је.

Наша Академија, као што чујемо, издавање овог споменика повјериће г. Ст. Новаковићу, који је то с правом и заслу-

жио, јер њему припада највећа захвалност, што је тај споменик прибавио српској науци. Хвала нека је и Краљевској Мађарској Академији наука, која драговољно уступа нашој Академији један тако важан споменик. На посљетку хвала и г. Керже-новском, који је помогао да се овај спо-меник дозна, и који га је снимио.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Насељена црногорска у Топлици.) Би-оградски „Одјек“ пише: „Прва два кола досељеника из Црне Горе, у којима има 551 породица, већ су размјештани и насе-љена у топличком округу, почињући од Растелице у Копанику, па дуж српске и старо-србијанске границе. Ваљана је насе-љена у Растелици 18 кућа гдје је до сад било 5, и 80 кућа у Дабиновцу, гдје је било 7, и Вукојевцу, гдје је било 4 куће Вукојевац је ново село. Трпчанска 25 ку-ћа и Тршки, гдје је било 7 кућа; из Ник-шићке Рудине 52 у Тачевцу и Решевицу, гдје је било 8 кућа; Граховљана 45 кућа у Орловцу и Преветици, гдје је било 13 кућа; из Опућке Рудине 47 у Матурову, гдје је било 16; Куча 68 кућа у Мачијој Стјени, гдје је било 28, и Васиљевцу гдје је било 40 кућа; Братоножића 72 куће у Је-вровцу, новом селу; Зећана 41 кућа Ма-чијој Стјени и Трпези гдје је било 16 кућа; Пипера 71 кућа у Трпези, гдје је била 41 кућа, а Вјелопавића 81 кућа у Скираци.

Сви досељеницима издаје се дово-љно хране и на вријеме, а како може на-стати ружно вријеме, г. министар народ-не привреде наредио је да се досељени-цима даде од сада храна за мјесец дана у најпријед. Колибе су готове, а у колико пише, граде их и довршују 80 пионирских војника и 600 досељеника, који недангубе ни часа те ће народ прије зиме имати го-това своја огњишта.

Треће коло, које је прекруче жељез-ницом од Сталића отишло у Љесковац, броји свега 2.200 душа. Ово коло размје-стиће се по Љесковцу и околини докле им колибе не буду саграђене. А четврто и посљедње коло досељеника, које данас сју-тра стиже на Јавор, размјестиће се од Пожеге до Враће, докле њима буду гото-ве колибе.

Досељеници су у опште снабђевени са довољно хране и влада чини све-што може да се овим напаћеним и изму-ченим Србима олакша судбина и да им се не да повод за жалбе. А да би се досе-љеницима обилатије указивала и давала по-моћ, г. министар нар. привреде одредио је 55 породица, да иду у Сењски рудник ка-меног угља. Они ће тамо добити склопи-шта и радиће на новом путу од Сења до Ђуприје, који мора бити готов 1 јануара, јер од тога доба наше министарство нар. привреде мора лиферовати угљем нашим ми-нистарству грађевина за жељезницу. Овима ће се досељеницима плаћати добра надни-ца у новцу, а то ће учинити да се они у Топлици лакше издржавају и подмирују са животним намирницама.

Досељеници су добили од министра народне привреде сјекире, ашове, будаке, мотике и други алат за рад; хране имају горе имају, а у гори и сувише дивљих сви-ња, срна и друге дивљачи, а нису без ору-ђа, те ће их и лов много помоћи.

(Трајанова табла) Позната у свијету научном табла, која је још за римског ца-ра Трајана на српском земљишту 11 кило-метара више Оршаво, на једној испуцаној стијени ударена и која носи име „Tabula Trajana“, у посљедње вријеме са свим је већ била близу пропасти. Још прије 30 година могло се лијено прочитати два реда натписа, а остало су епиграфичари могли надовезати. Сада су доњи редови са свим покварени. Не није вријеме толико нагло-дало овај натпис, него су више штете починили лађари и рибари, који врло радо доже ватру на овом интересантном спо-менику римске славе, који је подигнут 101. год. послије Христа, када је прављен пут у казанском кланцу на демир каији. Поз-нати научњак Каниц, у своме дјелу „Србија“ пошто је истакао његову старо-српских споменика у византијском стилу, уједно је препоручио, да се са пијететом очувају и римски споменици, те је том приликом споменуо, да би и Трајанову таблу ваљало оградити тако, да је не би могли рушити и кварити људи. Но на ову опомену није ништа учињено и Каниц је год. 1887. нашао таблу још у жалоснијем стању. Ово му је дало повода, да се пис-мено обрати на српско „учено друштво“ и тада је г. Јован Бошковић у јавној сјед-ници друштвеној прочитао писмо Кани-цово, у коме овај енергично позива да се сачува „Tabula Trajana“. Услијед тога се друштво обратило министру народне прив-реде и овај је одобрио на ту цијелу извесну своту новаца. 1888. год. добио је мјерник Павловић у Неготину налог да поднесе план о оградби Трајанове табле, који је у спорузуму са Каницом поднио такав план, који ће потпуно моћи сачувати овај

стародревни споменик, како од људи, тако и од елементарних непогода.

„Бр.“

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Изишао је из штампе календар са Шематизмом црногорским:

Г Р Л И Ц А.

За просту 1890 годину

Са шледеом садржином:

1. Поздрав старом 1889 и усклик новом 1890, пјесма од Ј. Сундечића.
2. Важнији догађаји у држави 1889-те
3. Седамнајести Октобра пјесма М. Мајкова превод од Л. Томановића.
4. Домаћа читуља.
5. Косовске Даворије од Ј. Сундечића.
6. Како да се бранимо од једне наше народне болести, — од грозице од Дра П. Миљанића.
7. О гајењу воћака од професора Ф. Јерговића.
8. Црногорске пословице, из збирке Ф. Радичевића.

Цијена календару 34 новчића.

Књижарницама по 30 новчића.

Уредништво „ГРЛИЦЕ“.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

на

„СРПСКИ ГЛАС“

што га издаје у Задру, на Српском Приморју,

САВА БЈЕЛАНОВИЋ.

Годишња цијена: За Аустро-Угарску ф. 7 — За Црну Гору и Србију ф. 8. — За остале земље поштанске заједнице 20 франака у злату. На по године, и на три мјесеца, суразмјерно.

„Српски Глас“ — једино српско гласило на питомој обали Јадранског Мора — не би смио оскудијевати ни у једно-српској кући, гдје се рачун води о судбији приморских Срба и њихових витеш-кихх сусјед у Црној Гори; особито српске Читанице не би смјеле без њега бити.

О важности и занимљивости „СРП-СКОГА ГЛАСА“ било би сувишно ишта казати: познато је, да се овај лист у ве-ликом јевропском свијету сматра као један од најбољих журнала на цијелом Словен-ском југу. Овим редакцијом стране листа, која је врло богата, „СРПСКИ ГЛАС“ доноси извјештаје из разних српских и сло-венских крајева, и најпосље једно недјељно Писмо са Цетиња од припошлатог српског новинара и публицисте. Дале доноси „СРПСКИ ГЛАС“ у изобилу политичких чланака, телеграма о дневнијем питањима, књижевних расправа, и т. д. и т. д.

Претплата на „СРПСКИ ГЛАС“ тре-ба шпалати Администрацији листа у Задр; а за Краљевину Србију прима претплате Књижарница Велимира Валожића у Био-граду.

„Администрација Српског Гласа“.

ОТКРИТА ПОДПИСКА НА 1890-и ГОДЪ на еженедљниј религиозно-правствениј, народниј журналъ подъ названіемъ:

„КОРМЧИЋ“

3 руб. за годъ съ перес. — 2 рубъ за полгода съ перес.

„Кормчић“ рекомендованъ Его Импера-торскимъ Высочествомъ, генералъ-фельд-цейхмейстеромъ, Великимъ Княземъ Миха-иломъ Николаевичемъ для выписки нижнимъ воинскимъ чинамъ по артиллеріи.

Адресъ редакціи: Москва, по-лянка д. протоіерея Косыма Даміанской цер-кви.

Кормчићъ предназначается для воскрес-наго и праздничнаго народнаго чтенія.

Ветуная въ 3-й годъ изданія журнала редакція не можетъ не выразити читате-лямъ и подписчикамъ Кормчаго своей серд-ечной благодарности за ихъ сочувственное отношеніе къ цѣлямъ ея скромнаго труда, выражавшееся неоднократно, какъ въ уст-ныхъ, такъ и письменныхъ благодарностяхъ, что служило редакціи немалымъ утѣшеніемъ въ нелегкомъ дѣлѣ издательства.

Ободренная такимъ благосклоннымъ вниманіемъ со стороны читающей публики, редакція и въ слѣдующемъ году останет-ся вѣрной своей первоначальной задачѣ: доставлять протому Русскому народу на-зидательное и достоящее для него чтеніе.

Кормчићъ и въ 1890 году будетъ изда-ваться, примѣняясь къ событіямъ недѣли

или своего вынуска или слѣдующей за нею и такимъ образомъ можетъ служить удоб-нымъ подспорьемъ для вѣтбодслужебныхъ собесѣдованій съ народомъ на весь годъ, въ особенности сельскому духовенству; а для мірянъ и христіанскихъ семей — благо-временнымъ и полезнымъ чтеніемъ въ во-скресные и праздничные дни.

Каждый подписчикъ — священникъ для своихъ бесѣдъ съ народомъ въ церкви и внѣ ея можетъ почерпнуть изъ журнала уже готовый матеріалъ: такъ кромѣ обяза-тельнаго въ каждомъ № объясненія Еван-гелія (которое въ 1890 году будетъ вестись по зачаламъ, начиная съ евангелиста Мат-фея) или Апостола, получить: Объясненіе Богослуженія Православной церкви и раз-ныхъ обрядовъ его; объясненія главнѣй-шихъ истинъ Христіанскаго вѣроученія; рядъ назидательныхъ разсказовъ о различ-ныхъ христіанскихъ добродѣтеляхъ, состав-ленныхъ по Чет. Минеемъ, прологамъ и пр.; съ нравственнымъ выводомъ для жизни христіанина; предлагаться будутъ также сказанія о различныхъ явленіяхъ вѣры бла-годатной и дивныхъ знаменіяхъ Милости Божіей; описанія Московскихъ и Россій-скихъ святыхъ. Разнородные нравственны, недуги нашего времени и вообще боль-замѣчательныя явленія текущей жизни бу-дутъ также находить себѣ мѣсто на стра-ницахъ Кормчаго. Для разнообразія въ предлагаемомъ матеріалѣ, редакція будетъ помѣщать разсказы изъ быта, воспомина-нія, историческіе очерки.

Подписчикъ — мірянинъ встрѣтитъ въ указанномъ перечнѣ статей назидательное и полезное для себя чтеніе.

Въ 1890 году между прочимъ войдутъ: рядъ статей подъ заглавіемъ: „Богъ въ Его твореніи“ и бесѣды „о Моленствѣ и сходныхъ съ нимъ по духу сектъ“.

Номера будутъ украшаться иллюстра-ціями, или изъ событій Ветхаго и Новаго Завета, или видами замѣчательныхъ свя-тынь и различныхъ достопамятностей.

Каждый № будетъ заключать въ се-бѣ не менѣе 12 страницъ, то есть 1½ пе-чатныхъ листа средняго убористаго шрифта.

Программа изданія:

1) Календарныя свѣдѣнія. 2) По вѣ-роученію. Объясненія вѣроученія Право-славной церкви. 3) По священному писанію. Объясненіе Евангельскихъ и Апостольскихъ чтеній. 4) По церковному Богослуженію. Объясненіе церковнаго Богослуженія, обря-довъ при таинствахъ и другихъ церков-ныхъ службахъ; объясненіе молитвъ и цер-ковныхъ песнопѣній. 5) По правоученію, или христіанскимъ обязанностямъ. Объяс-неніе заповѣдей, правилъ христіанскаго благочестія; поученія св. Отцевъ и учите-лей церкви и современныхъ проповѣд-ковъ, извлеченія изъ ихъ твореній. Сюда также будутъ входить и повременное обра-щеніе съ словомъ назиданія къ правосла-внымъ воинамъ относительно честнаго про-хожденія ими службы воинскаго званія, и имѣющія помѣщаться по временамъ духовно-нравственныхъ стихотвореній. 6) По свя-щенно церковной исторіи. Разсказы священ-ной исторіи ветхаго и новаго завета съ ближайшимъ примѣненіемъ къ жизни хри-стіанина, болѣе замѣчательныя событія изъ церковной исторіи, преимущественно исторіи Россійской церкви, житія святыхъ съ выводомъ изъ оныхъ уроковъ для христіа-нина; описаніе святыхъ православной цер-кви, преимущественно Россійской. 7) Изъ церковной практики. Выдержки, съ крат-кими примѣчаніями, изъ древнейшихъ и старо-печатныхъ церковныхъ книгъ, слу-жащихъ къ обличенію заблужденій раскол-ническихъ, и вмѣстѣ извлеченія изъ совре-менныхъ противораскольниковъ сочине-ній; а также опроверженія и другихъ со-временныхъ сектъ и лжеученій. 8) Изъ быта. Изъ быта народнаго, военнаго, школь-наго, миссіонерскаго, изъ быта раскол-никовъ и сектантовъ; и вообще (сюда будутъ входить) наиболѣе выдающіеся случаи изъ религиозно-нравственной жизни народа, на-блюденія надъ жизнью и движеніемъ въ расколъ и другихъ сектахъ, свѣдѣнія о заслуживающихъ особеннаго вниманія, со-бытіяхъ современной жизни. 9) Извѣстія и замѣтки. 10) Отвѣты редакціи. 11) Объяс-ненія.

Оставляя и на слѣдующій годъ изда-нія ту же малую подписную цѣну, 3 рубля въ годъ, редакція дѣлаетъ это въ видахъ доступности журнала среди крестьянъ, ре-месленниковъ и пр. небогатаго люда, для которыхъ допускается и разсрочка въ под-писной платѣ, а именно: при подпискѣ 1 р., къ 1 мая и къ сентябрю по рублю.

Для недостаточныхъ средствами цер-ковно-приходскихъ школъ и для низшихъ лицъ причта — церковнослужителей допус-кается разсрочка на тѣхъ же условіяхъ.

Г. в. иногородныхъ подписчиковъ съ своими требованіями на журналъ проситъ обращаться исключительно въ главную кон-тору редакціи: Москва, Подлинка.

Объявленія для напечатанія въ жур-налѣ принимаются по 15 в. за строчку. Въ редакціи имѣются экземпляры

Кормчаго за 1888-й и 1889-й г. г.

Цѣна 1 экз. 1888 г. съ пересылкой 2 рубля.

1 „ 1889 г. „ 3 „

Вмѣстѣ съ симъ, редакція обращается ко всѣмъ сочувствующимъ дѣлу духовнаго просвѣщенія народа и ревнителямъ благо-честія съ воззваніемъ: дѣлиться съ ней сво-ими трудами, наблюденіями, а также до-брыми совѣтами и указаніями.

Въ особенности, въ этомъ случаѣ, мы надѣемся на своихъ собратьевъ — пастырей церкви. Имъ, какъ ближе всѣхъ стоящихъ къ духовной жизни народа, легче и удоб-нѣе сообщать свои наблюденія. Много най-дется священниковъ, которые и желали бы предать печати свои труды, но не имѣютъ на это или возможности, или достаточныхъ средствъ.

Въ виду этого, редакція и проситъ почтенныхъ пастырей дѣлиться съ ней тѣмъ, что сколько нибудь отвѣчаетъ программѣ и направленію ея журнала.

Всякая статья, замѣтка и пр., при-сланная въ редакцію и найденная ею удоб-ною для помѣщенія, будетъ печататься въ журналѣ съ живѣйшей благодарностью на общую пользу.

Редакторы издатели:

Протоіерей С. П. Ляпидевскій

Священники: І. П. Бухаревъ.

В. П. Гурьевъ.

КАЛЕНДАРИ ЗА Г. 1890.

1 ОРАО велики илустровани календар са више слика, поучни ствари и припови-једака. 50 нов.

2 ВЕЛИКИ, ГОДИШЊАК, са више сли-ка, и поучни ствари, и са придодатком сли-ком Св. Саве архијерејског па и просветите-ља српског. 50 нов.

3 ГОДИШЊАК, велики српски наро-дни илустровани календар са сликама и више поучни ствари. 35 нов.

4 ДОМИШЉАН, са придодатом књи-гом: веселе приповијетке од Абуказема. 75 нов.

5 ЦРНОГОРАЦ, са приводатом књи-гом: бојеви и јунаштва у народним пјес-мама. 20 нов.

6 СОКО са књигом: 17. одабраних пјесмама. 20 нов.

7 ПОЛЖЕНИК, са књигом: Свети Саво српски просветитељ и учитељ у народним пјесмама. 20 нов.

8 СРЕМАЦ, са књигом: 44 разне пјесме. 20 нов.

9 НАРОДНИ КАЛЕНДАР, са сликом: пјанство за народ од Дра. М. Јовановића Батута. 25 нов.

10 ЦАРИЋ, мали календар са више слика и другим поучним стварима. 20 нов.

Ц е т и њ е, 1 децембра 1889.

Књижара М. Л. Иваншевића.

Штованим читаоцима „Гл. Црногорца.“

Ако има когод шесту књигу Ву-ковијех пјесмама, те би је хтио прола-ти, — најпонижније молим, нека се изволи обратити нижепотписатоме, уз означену цијену књиге.

Херцегови (Бока которека)

Вељко Радојевић.

О Г Л А С.

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

le catalogue général illustré renfermant 580 gravures (modèles inédits) pour la SAISON d'Hiver, dont l'envoi est fait gratis et franco contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Co

PARIS

Sont également envoyés franco les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du PRINTemps, mais bien spécifier les genres et prix.

Expéditions dans tous les Pays du Monde Le catalogue indique les conditions pour l'envoi franco de port et de douane.

Interprètes dans toutes les Langues à la disposition des personnes qui désirent visiter les Magasins.